

STAŁE PRZEDSTAWICIELSTWO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ PRZY
UNII EUROPEJSKIEJ

REPRESENTATION PERMANENTE
DE LA REPUBLIQUE DE POLOGNE
AUPRES DE L'UNION EUROPEENNE

Brussels, 4th August 2005

DMC
in
i

HT 326

WEH/MS/4023/6-187 /05

State Aid Registry
DG Competition
European Commission

08.08.05 -A/36391

I
I

Subject: State Aid Action Plan

Dear Madam/Sir,

With reference to the document "State aid action plan: Less and better targeted state aid: a road map for state aid reform 2005-2009 (Consultation document)", I would like to forward comments from the Polish authorities.

Sincerely yours,

Mikołaj Stasiak

Mikołaj Stasiak

I secretary

Enclosed: 1 document

STANOWISKO RZĄDU

I. METRYKA DOKUMENTU

Tytuł
STATE AID ACTION PLAN : Less and better targeted state aid: a roadmap for state aid reform 2005–2009 (Consultation document)

Data przekazania dokumentu przez Sekretariat Generalny Rady UE	Data przyjęcia stanowiska przez Komitet Europejski Rady Ministrów
14 czerwca 2005 r.	

Sygnatury			
Komisja Europejska	COM(2005) 107	Rada UE	10083/05

Instytucja wiodąca
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Instytucje współpracujące
Ministerstwo Gospodarki i Pracy

II. CEL DOKUMENTU

Celem opracowanego przez Komisję dokumentu jest prezentacja kompleksowych zmian w przepisach dotyczących pomocy publicznej, które Komisja zamierza przeprowadzić w latach 2005 – 2009. Zmiany te, uwzględniając priorytety odnowionej Strategii Lizbońskiej, generalnie zmierzają do uproszczenia procedur udzielania pomocy oraz przeglądu przepisów wspólnotowych, w szczególności pod kątem ich przejrzystości, jak również lepszego ukierunkowania pomocy państwa.

III. DOKUMENTY POWIĄZANE

- 1) Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską.
- 2) Traktat ustanawiający EURATOM.
- 3) Komunikat Komisji na wiosenny szczyt Rady Europejskiej w 2005 r. „Wspólne działania na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, nowy początek strategii lizbońskiej”.
- 4) Konkluzje Rady Europejskiej (marzec 2005).

- 5) Strategia lizbońska na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia.
- 6) Projekt Komunikatu w sprawie pomocy państwa i innowacji (planowany termin przyjęcia – 2005 r.).
- 7) Vademecum Komisji w sprawie innowacji.
- 8) Europejska Strategia Zatrudnienia.
- 9) Program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji.
- 10) Zasady ramowe stosowane przez Wspólnotę wobec pomocy na rzecz badań i rozwoju (Dz. Urz. C 45 z 17.02.1996).
- 11) Komunikat Komisji dotyczący pomocy państwa a kapitału podwyższonego ryzyka (Dz. Urz. C 235 z 21.08.2001).
- 12) Rozporządzenie Rady (WE) Nr 994/98 z dnia 7 maja 1998 r. dotyczące stosowania art. 92 i 93 Traktatu WE do niektórych kategorii horyzontalnej pomocy państwa (Dz. Urz. L 142 z 14.05.1998).
- 13) Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 68/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE do pomocy szkoleniowej (Dz. Urz. WE L 10 z 13.01.2001).
- 14) Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 70/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw (Dz. Urz. WE L 10 z 13.01.2001).
- 15) Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 2204/2002 z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa w zakresie zatrudnienia (Dz. Urz. WE L 337 z 13.12.2002).
- 16) Biała Księga dotycząca usług świadczonych w interesie ogólnym.
- 17) Projekt Decyzji Komisji w sprawie stosowania art. 86 TWE do pomocy publicznej udzielanej w formie rekompensaty przedsiębiorstwom, którym powierzono świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym.
- 18) Projekt Wspólnotowych Wytycznych o pomocy publicznej udzielanej w formie rekompensaty za wykonywanie usług interesu ogólnego.
- 19) Projekt nowelizacji Dyrektywy 80/723/EWG w sprawie przejrzystości stosunków finansowych pomiędzy państwami członkowskimi a przedsiębiorstwami publicznymi.
- 20) Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 69/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa w ramach zasady de minimis (Dz. Urz. L 10 z 13.01.2001).
- 21) Wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej (Dz. Urz. C 74 z 10.03.1998).
- 22) Komunikat Komisji – Wielosektorowe zasady ramowe dotyczące pomocy regionalnej na rzecz dużych projektów inwestycyjnych (Dz. Urz. C 70 z 19.03.2002).
- 23) Wspólnotowe Wytyczne dotyczące pomocy państwa na rzecz ochrony środowiska naturalnego (Dz. Urz. C 37 z 3.02.2001).
- 24) Plan działania technologii środowiskowych (ETAP).
- 25) Rozporządzenie Rady (WE) Nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE (Dz. Urz. L 83 z 27.03.1999).
- 26) Obwieszczenie w sprawie współpracy między sądami krajowymi a Komisją w dziedzinie pomocy państwa (Dz. Urz. C 312 z 23.11.1995).
- 27) Komunikat Komisji skierowany do Państw Członkowskich w sprawie ubezpieczeń krótkoterminowych kredytów eksportowych na podstawie art. 93(1) Traktatu WE przy zastosowaniu art. 92 i 93 (Dz. Urz. C 281 z 17.09.1997).
- 28) Wytyczne wspólnotowe dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (Dz. Urz. C 244 z 1.10.2004).
- 29) Komunikat Komisji w sprawie udzielania pomocy państwa dla radiofonii i telewizji (Dz. Urz. C 320 z 15.11.2001).
- 30) Protokół w sprawie systemu publicznego nadawania w Państwach Członkowskich stanowiący załącznik do Traktatu Amsterdamskiego.
- 31) Komunikat Komisji skierowany do Rady, Parlamentu Europejskiego, Komitetu Ekonomicznego i Społecznego oraz Komitetu Regionów na temat niektórych aspektów

prawnych związanych z utworami filmowymi i innymi utworami audiowizualnymi (Dz. Urz. C 43 z 16.02.2002).

32) Dokument konsultacyjny w sprawie elementu pomocy w różnych formach pomocy.

33) Obwieszczenie Komisji w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE do pomocy państwa w formie gwarancji (Dz. Urz. C 71 z 11.03.2000).

34) Obwieszczenie Komisji w sprawie stosowania reguł pomocy państwa do środków związanych z bezpośrednim opodatkowaniem działalności gospodarczej (Dz. Urz. C 384 z 10.12.1998).

35) Zasady ramowe dotyczące pomocy publicznej dla przemysłu stocznioowego (Dz. Urz. C 317 z 30.12.2003).

IV. STANOWISKO RZĄDU

Pomimo, iż przedmiotowy dokument stanowi jedynie zapowiedź kompleksowych zmian w przepisach dotyczących pomocy publicznej, Strona polska zasadniczo przychylnie ocenia inicjatywę Komisji, zwłaszcza w kontekście uproszczenia procedur oraz przeglądu przepisów wspólnotowych pod kątem ich przejrzystości. Kierunek zmian, zarysowany w przesłanym dokumencie wydaje się być słuszny. Na szczególną uwagę zasługują postulaty lepszego ukierunkowania pomocy państwa, udoskonalenia podejścia ekonomicznego, usprawnienia procedur w kierunku zwiększenia ich przejrzystości oraz podziału odpowiedzialności pomiędzy KE a Państwa Członkowskie. W chwili obecnej system nadzoru nad udzielaniem pomocy publicznej jest nadmiernie zbiurokratyzowany. Procedury są długotrwałe, a zbyt wiele przypadków pomocy publicznej podlega obowiązkowi notyfikacji do KE, co powoduje dalsze opóźnienia w ich załatwianiu przez KE. Strona polska jest również szczególnie zainteresowana jak najlepszą koordynacją między działaniami KE w zakresie polityki spójności i działaniami KE w zakresie polityki konkurencji (w tym pomocy publicznej). Z punktu widzenia Polski pożądane jest ponadto, aby zreformowane zasady udzielania pomocy publicznej i nadzoru nad pomocą weszły w życie równocześnie z początkiem nowego okresu programowania funduszy strukturalnych, tj. od początku 2007 r.

Jednocześnie Strona polska oczekuje, iż zmienione przepisy wspólnotowe uwzględnią będą specyfikę sytuacji społeczno – gospodarczej nowych Państw Członkowskich. W ocenie Strony polskiej fakt rozszerzenia UE i w konsekwencji poddania nowych Państw Członkowskich wspólnym regułom w zakresie pomocy publicznej, nie został dostatecznie uwzględniony przez autorów przedmiotowego dokumentu.

W odniesieniu do poszczególnych działań zaprezentowanych w przesłanym dokumencie, Strona polska pragnie wyrazić poniższe stanowisko.

Pkt I.3 (Jak sprostać nowym wyzwaniom; Pomoc państwa w kontekście Strategii Lizbońskiej).

W pkt 20 wskazano, iż KE będzie rozwijać kryteria, na podstawie których dokonywana będzie ocena zgodności udzielanej pomocy publicznej z przepisami prawa wspólnotowego. Wśród wymienionych kryteriów wskazano m.in. zasadność zastosowania pomocy jako odpowiedniego środka do rozwiązania zaistniałych problemów. W punkcie tym KE zwraca uwagę, że jako alternatywę dla pomocy publicznej należy rozważać konkurencyjne instrumenty służące rozwiązaniu danego problemu. W tym kontekście zasadne wydaje się określenie, również poprzez konsultacje ze służbami KE, katalogu środków zgodnych z przepisami prawa wspólnotowego i zapewniających analogiczny do pomocy publicznej skutek.

Ponadto KE sygnalizuje, szczególnie w kontekście priorytetów Strategii Lizbońskiej, konieczność wzmocnienia analiz ekonomicznych, co ma przysłużyć się lepszemu ukierunkowaniu pomocy oraz ocenie, czy pomoc rzeczywiście realizuje cele wspólnotowe i czy stanowi adekwatne narzędzie do realizacji celu. Analizy ekonomiczne mają także lepiej odpowiedzieć na pytanie, o to jak zminimalizować negatywne konsekwencje udzielania pomocy w postaci naruszenia konkurencji oraz ułatwić ocenę tego naruszenia, a także zbadanie przyczyn, dla których rynek nie umożliwia realizacji celów w wystarczający sposób tak, że konieczna staje się interwencja państwa. KE podkreśla, iż kluczowym elementem w zakresie analizy ekonomicznej, która powinna przeważać przy ocenie dopuszczalności pomocy, jest analiza niedoskonałości rynkowych.

W ocenie Strony polskiej ogólne rozważania KE nad koniecznością stosowania w możliwie szerokim zakresie analizy ekonomicznej i kryterium niedoskonałości rynkowych wymagają wyjaśnienia. Z jednej bowiem strony nie można nie zgodzić się z przedstawionymi postulatami, z drugiej jednak trudno ocenić, jakie wartości dodane wnosi realizacja postulatów przedstawionych przez KE do polityki pomocowej. Po pierwsze, przewaga analiz ekonomicznych przy ustalaniu dopuszczalności pomocy, czyni proces oceny dopuszczalności mniej obiektywnym. Po drugie, kryterium niedoskonałości rynkowych, które zostało zaprezentowane jako zasadniczy element analizy dopuszczalności i zasadności pomocy, nie funkcjonuje jako kryterium wywodzące się z przepisów obowiązującego prawa, w szczególności z Traktatu WE. Przyjęcie tego kryterium, niezależnie od wątpliwości natury prawnej, oznacza, iż musiałoby ono funkcjonować jako odrębne i uniwersalne kryterium dopuszczalności pomocy (wpisujące się w rozumienie tego pojęcia), obok szczegółowych kryteriów przypisanych różnym przeznaczeniom. Nie jest zatem jasne, czy niespełnienie tego kryterium (przy spełnieniu kryteriów szczegółowych) eliminowałoby dopuszczalność pomocy. Powstaje również niebezpieczeństwo, czy przewaga analiz ekonomicznych i stosowanie kryterium niedoskonałości rynkowych, nie daje KE jeszcze większej swobody i władztwa dyskrecyjnego w ocenie dopuszczalności pomocy.

Reasumując, w ocenie Strony polskiej zarówno podejście ekonomiczne do spraw pomocy publicznej jak i czysto prawniczej oceny zgodności proponowanych środków pomocowych powinny się uzupełniać, nie zaś wykluczać.

Strona polska pragnie również zwrócić uwagę, iż zasadne byłoby powiązanie niedoskonałości rynkowych z uznaniem działań restrukturyzacyjnych jako przesłanek dopuszczających pomoc publiczną. Udzielanie pomocy publicznej na restrukturyzację, choć stopniowo ograniczane i wygaszane, będzie nadal mieć miejsce w nowych Państwach Członkowskich. Należy w tym kontekście przypomnieć, iż działania restrukturyzacyjne z sukcesem były także prowadzone w „starych” Państwach Członkowskich na przełomie lat 80-tych i 90-tych, stąd też powinno być to możliwe w „nowych” Państwach Członkowskich. W ocenie strony Polskiej postulat ten wpisuje się w zapewnienie spójności społeczno – gospodarczej w ramach odnowionej Strategii Lizbońskiej.

Pkt II.2 (Tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju przedsiębiorczości).

Strona polska popiera dokonanie przeglądu Komunikatu w sprawie kapitału podwyższonego ryzyka. Jednakże Strona polska proponuje również zwrócić uwagę na innego rodzaju instrumenty finansowe sprzyjające przedsiębiorczości, takie jak pożyczki czy poręczenia dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Są to bardziej tradycyjne i powszechne instrumenty, lepiej rozwinięte w nowych Państwach Członkowskich oraz bardziej dostępne dla przedsiębiorstw. Jednocześnie pozwalają one w większym stopniu niż kapitał podwyższonego ryzyka wspierać także przedsiębiorstwa działające w branżach nie innowacyjnych. W nowych Państwach Członkowskich nie powstaje bowiem tak dużo przedsiębiorstw zaawansowanych technologicznie jak w krajach „piętnastki”. Dlatego też za właściwą należy uznać propozycję wprowadzenia zmian do Obwieszczenia w sprawie

pomocy państwa w formie gwarancji. KE powinna w tym zakresie rozważyć możliwość wprowadzenia zmian i uproszczeń do ww. Obwieszczenia, w celu stworzenia bardziej przyjaznych warunków dla rozwoju innowacji (co jest jednym z priorytetów Strategii Lizbońskiej). Aktualne Obwieszczenie skonstruowane jest w sposób praktycznie uniemożliwiający szybkie uruchamianie takiego instrumentu wsparcia. Wiele „starych” Państw Członkowskich zaprogramowało w aktualnym okresie programowania programy pomocowe uwzględniające wsparcie w formie kapitału podwyższonego ryzyka, a następnie z powodu długich i skomplikowanych procedur notyfikacyjnych nie zostały uruchomione.

Przy ustalaniu szczegółowych zasad udzielania wsparcia dla przedsiębiorstw poprzez wspieranie funduszy pożyczkowych i poręczeniowych Strona polska proponuje uwzględnić znacznie większe trudności z dostępem do kapitału, jakie napotykają przedsiębiorstwa w nowych Państwach Członkowskich. W związku z tym należy umożliwić udzielanie funduszom pożyczek i poręczeń nie tylko na projekty inwestycyjne przedsiębiorstw, ale na działalność gospodarczą w ogóle, w tym na finansowanie kapitału obrotowego.

Pkt II.4 (Wysokiej jakości usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym).

W ocenie Strony polskiej dokument słusznie podkreśla wpływ usług interesu ogólnego o charakterze ekonomicznym na poziom dobrobytu oraz spójności społecznej i terytorialnej UE. Strona polska popiera przedstawioną przez KE propozycję wydania decyzji na podstawie art. 86 ust. 3 TWE oraz wytycznych określających warunki, na jakich rekompensaty za świadczenie usług publicznych są zgodne z *acquis communautaire*.

Pkt II.5 (Lepsze traktowanie priorytetowe w wyniku uproszczeń i konsolidacji).

Strona polska popiera koncepcję opracowania jednego kompleksowego rozporządzenia w sprawie ogólnego wyłączenia grupowego w celu wyłączenia określonych kategorii pomocy z obowiązku zgłaszania ich Komisji. W szczególności Strona polska przychylnie wypowiada się co do uproszczenia i skonsolidowania istniejących wyłączeń grupowych, a także rozszerzenia zakresu wyłączeń (pomoc regionalna, na ochronę środowiska, ratowanie MSP, kinematografia). Działania w tym zakresie Strona polska odczytuje jako realizację postulatu, by KE skoncentrowała się na sprawach najbardziej istotnych.

Strona polska wyraża jedynie obawę, aby planowane połączenie rozporządzeń wyłączeniowych nie wpłynęło negatywnie na przejrzystość procedur. Z uwagi na to, iż obecne rozporządzenia KE dotyczące wyłączeń grupowych obowiązują do końca 2006 r., bardzo istotne jest, aby jak najszybciej rozpoczęły się prace związane z dalszym ich funkcjonowaniem.

Ponadto Strona polska pragnie zwrócić uwagę, iż projekt nowego rozporządzenia KE w sprawie funduszy strukturalnych przewiduje, iż koszty kwalifikowane w funduszach strukturalnych będą, co do zasady, określane przez Państwa Członkowskie, a nie przez KE. Pożądane byłoby zatem, aby w przypadku wyłączeń grupowych Państwa Członkowskie miały również większą niż dotychczas elastyczność w określaniu kosztów kwalifikowanych. W szczególności w obecnie obowiązującym rozporządzeniu nr 70/2001, koszty przyznawania przedsiębiorstwom różnego rodzaju certyfikatów, niezbędnych do funkcjonowania na Jednolitym Rynku Europejskim, nie są kosztami kwalifikowanymi. W rezultacie Polska po przystąpieniu do Unii Europejskiej była zmuszona ograniczyć pomoc dla MSP np. na wdrożenie systemów ISO. Obecnie kosztem kwalifikowanym jest tylko koszt doradztwa przy wprowadzaniu systemu, natomiast koszt certyfikacji systemu już nie. Strona polska postuluje zatem, aby w nowych regulacjach koszty certyfikacji zostały uznane za koszty kwalifikowane.

Strona polska w pełni akceptuje propozycję KE dotyczącą podwyższenia wysokości kwoty w ramach zasady de minimis. Wydaje się, iż obecny poziom pomocy de minimis (100 tys. euro) jest zbyt niski i dotyczy dość długiego okresu (3 lat). Biorąc pod uwagę wpływ czasu oraz rozwój gospodarczy poszczególnych Państw Członkowskich, Strona polska proponuje rozważenie podniesienia pułapu pomocy de minimis, albo zmiany zasady jej obliczania. Połączeniem obu powyższych propozycji mogłoby być ustanowienie zasady, iż pomoc de minimis nie może przekroczyć określonej kwoty dla jednego podmiotu w danym roku kalendarzowym.

Pkt II.6 (Ukierunkowana polityka pomocy regionalnej).

W odniesieniu do skoncentrowanej pomocy regionalnej, w ocenie Strony polskiej, dokument w niedostatecznym stopniu uwzględnia fakt, iż pomoc restrukturyzacyjna może stanowić istotny element pomocy regionalnej, a jako czynnik wspomagający utrzymanie miejsc pracy przyczynia się znacząco do zachowania spójności gospodarczej i społecznej. Powyższe nabiera szczególnego znaczenia w kontekście aktualnej sytuacji społeczno – ekonomicznej Polski, charakteryzującej się wysokim poziomem bezrobocia i znacznymi dysproporcjami w poziomie rozwoju regionów, z których aż 5 zalicza się do najbiedniejszych w UE.

Pkt II.8 (Tworzenie nowoczesnej infrastruktury transportowej, energetycznej oraz technologii informacji i komunikacji).

W ww. pkt stwierdzono, iż osiągnięcie celów zmodyfikowanej Strategii Lizbońskiej zależy m.in. od prawidłowo funkcjonujących usług publicznych, w szczególności w zakresie transportu oraz infrastruktury energetycznej. W ocenie Strony polskiej przedstawione stanowisko winno implikować przyjęcie odrębnego podejścia do przypadków udzielania pomocy restrukturyzacyjnej podmiotom z ww. sektorów w nowych Państwach Członkowskich, szczególnie w sytuacji, gdy ww. pomoc stanowi element realizacji programów restrukturyzacji i prywatyzacji przedmiotowych sektorów.

Pkt III.1 (Lepsze zarządzanie – wspólna odpowiedzialność z Państwami Członkowskimi).

W ocenie Strony polskiej za właściwą należy uznać koncepcję opracowania przez KE wytycznych w sprawie najlepszych praktyk w celu lepszego zarządzania kontrolą pomocy państwa. Wytyczne takie w znaczący sposób mogłyby uprościć proces przygotowywania programów pomocowych na lata 2007 – 2013.

Dokument opracowany przez KE zawiera postulat stworzenia w Państwach Członkowskich niezależnych organów, które miałyby pomagać KE w kontroli pomocy publicznej. Wspomina się nawet o sieci organów ds. pomocy państwa w celu „*ułatwienia przepływu informacji i wymiany najlepszych praktyk*”. Strona polska nie dostrzega potrzeby takiej inicjatywy, tym bardziej, iż ma ona w praktyce niewielkie szanse na realizację. Przede wszystkim oznacza ona wprowadzenie do administracji udzielającej pomocy krajowego organu, który nie będzie reprezentował krajowych interesów. KE wyrażnie bowiem wskazuje, jakie miałyby oczekiwania od krajowych organów ds. pomocy publicznej, podkreślając, że mogłyby one „*ułatwiać zadania Komisji związane z pomocą publiczną (wykrywanie i tymczasowe odzyskiwanie nielegalnej pomocy, wykonywanie decyzji o odzyskaniu pomocy)*”. Strona polska negatywnie odnosząc się do powyższych propozycji pragnie zwrócić uwagę, iż byłyby one sprzeczne z polskim modelem nadzorowania pomocy publicznej. W Polsce funkcjonuje bowiem jeden centralny organ administracji państwowej (Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów), który zajmuje się szeroko pojętym koordynowaniem na poziomie krajowym spraw z zakresu pomocy publicznej. Zadania Prezesa UOKiK w zakresie

spraw związanych z pomocą publiczną określa ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. Nr 123, poz. 1291). Wśród zadań Prezesa UOKiK należy przede wszystkim wskazać, iż za pośrednictwem tego organu odbywa się notyfikacja planowanej pomocy do KE, zgodnie z art. 88 ust. 3 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Przed dokonaniem notyfikacji do KE, planowana pomoc (zarówno pomoc indywidualna jak i udzielana w ramach programu pomocowego) podlega obowiązkowi opiniowania przez Prezesa UOKiK. Odbywa się to w ramach procedury krajowej. Opinia Prezesa UOKiK zawiera w szczególności:

- 1) stanowisko, czy projekt przewiduje udzielanie pomocy publicznej;
- 2) stanowisko w sprawie zgodności pomocy publicznej ze wspólnym rynkiem;
- 3) propozycje zmian przedstawione w celu zapewnienia zgodności postanowień projektu ze wspólnym rynkiem;
- 4) stanowisko w sprawie obowiązku notyfikacji projektu.

Opinia Prezesa UOKiK nie ma charakteru wiążącego, a jedynie charakter doradczy; jej celem jest pomoc podmiotom, które przygotowują programy pomocowe lub zamierzają udzielać pomocy indywidualnej, w udzielaniu wsparcia w sposób w pełni zgodny z *acquis communautaire*.

W przypadku projektów programów pomocowych przewidujących udzielanie pomocy de minimis, podlegają one jedynie obowiązkowi zgłoszenia Prezesowi UOKiK, który może przedstawić zastrzeżenia dotyczące przejrzystości zasad udzielania pomocy. Natomiast w przypadku pomocy objętej wyłączeniami grupowymi, Prezes UOKiK powiadamia *ex post* KE o każdym przypadku udzielenia pomocy indywidualnej, bądź uruchomienia programu pomocowego przewidującego udzielanie pomocy objętej wyłączeniami grupowymi.

Niezależnie od kontroli *ex ante*, Prezes UOKiK został również wyposażony w instrumenty pozwalające na monitorowanie *ex post* udzielonej pomocy publicznej. Znajduje to wyraz przede wszystkim w obowiązkach sprawozdawczych nałożonych na wszystkie podmioty udzielające pomocy publicznej oraz niektóre kategorie beneficjentów pomocy. Ponadto w odniesieniu do pomocy udzielanej w ramach wyłączeń grupowych, Prezes UOKiK jest informowany o rozpoczęciu udzielania pomocy na podstawie programów pomocowych (przez podmioty opracowujące takie programy) oraz w przypadku pomocy indywidualnej – o udzieleniu tej pomocy (przez podmioty, które takiej pomocy udzieliły). Realizując postanowienia przepisów prawa wspólnotowego, Prezes UOKiK jest ponadto odpowiedzialny za przygotowanie rocznego sprawozdania o udzielonej pomocy publicznej.

Wśród kompetencji Prezesa UOKiK należy wymienić również reprezentowanie Rzeczypospolitej Polskiej w postępowaniach z zakresu pomocy publicznej toczących się przed Trybunałem Sprawiedliwości i Sądem Pierwszej Instancji, w których stroną jest Polska. W tym zakresie Prezes UOKiK jest organem właściwym do wnoszenia, za zgodą Rady Ministrów, odwołań od decyzji Komisji do Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji oraz do wnoszenia spraw z zakresu pomocy publicznej do Trybunału Sprawiedliwości, jak również uczestniczenia w postępowaniach toczących się w tym zakresie przed ww. Instytucjami.

Ponadto Prezes UOKiK jest organem pośredniczącym w kontaktach z KE w zakresie notyfikowanego środka pomocowego. Organy krajowe zamierzające udzielić pomocy publicznej muszą się porozumiewać z KE właśnie za pośrednictwem Prezesa UOKiK. W tym celu organy administracji publicznej, które opracowały projekty programów pomocowych, podmioty udzielające pomocy oraz inne właściwe podmioty zostały zobowiązane do przedstawiania Prezesowi UOKiK informacji niezbędnych do opracowania odpowiedzi na zapytania KE, wyjaśnień, uwag lub stanowisk. Prezes UOKiK konsultuje z ww. podmiotami ostateczną treść odpowiedzi, wyjaśnień lub uwag i przekazuje je niezwłocznie KE.

Prezes UOKiK jest również organem pośredniczącym w kontaktach z KE w zakresie dotyczącym pomocy niezgodnej z prawem oraz wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem, w stosunku do której KE wydała decyzję nakazującą zwrot takiej pomocy. Decyzja KE dotycząca zwrotu pomocy może być zaskarżona przez Prezesa UOKiK, za zgodą Rady Ministrów, wydaną po zapoznaniu się ze stanowiskiem podmiotu, który udzielił pomocy i innych zainteresowanych podmiotów. Jednakże, gdy decyzja o zwrocie pomocy stanie się ostateczna, Prezes UOKiK informuje wówczas o decyzji KE podmiot, który udzielił pomocy, ogłaszając jednocześnie jej treść na stronie internetowej. Prezes UOKiK może uczestniczyć w postępowaniach windykacyjnych, gdyż ustawa o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej przewiduje przyznanie temu organowi kompetencji prokuratora w zakresie ww. postępowań.

Powyższe argumenty wskazują, iż na gruncie polskiego ustawodawstwa dotyczącego pomocy publicznej propozycja KE nie znajduje uzasadnienia.

Strona polska pragnie jednocześnie zauważyć, iż organy administracyjne poszczególnych państw mogą, jeśli uznają to za konieczne, kontaktować się między sobą bez tworzenia proponowanej sieci (możliwość taka istnieje chociażby w ramach grup dyskusyjnych w sieci CIRCA interest group). Należy mieć na uwadze, iż w przeciwieństwie do postępowań antymonopolowych, to właśnie ich działania mogą być podstawą do wszczęcia postępowań przed KE, także na skutek skargi innych Państw Członkowskich. Trudno w takim układzie wyobrazić sobie współpracę w ramach sieci, nawet gdyby miała być utworzona przez specjalne organy ds. pomocy publicznej (czyli działające ponad interesem krajowym).

Pkt III.2 (Mniej biurokracji i lepiej ukierunkowane wykonanie i monitoring).

Strona polska z aprobatą odnosi się do projektowanych działań KE zmierzających do dokładnego monitorowania wykonywania przez Państwa Członkowskie decyzji o odzyskaniu pomocy, a także warunków określonych w decyzjach. Wydaje się słuszny postulat silniejszego włączenia w proces kontroli legalności pomocy (na podstawie art. 88 ust. 3 TWE) sądów krajowych oraz koncepcja powierzenia sądom prawa kontroli, czy środki objęte wyłączeniami grupowymi lub de minimis w rzeczywistości spełniają kryteria wyłączenia.

Pkt III.3 (Dostosowanie zasad proceduralnych do rozszerzonej Unii Europejskiej).

Zasadniczo Strona polska przychyliła się do propozycji zmiany rozporządzenia Rady nr 659/1999. Jednakże KE przewiduje opracowanie projektu zmiany rozporządzenia proceduralnego dopiero w 2007/2008 r. Tymczasem wraz z rozpoczęciem nowego okresu programowania funduszy strukturalnych powstanie potrzeba notyfikacji licznych programów pomocowych. Jeśli będzie się to odbywać według dotychczasowych procedur, mogą powstać opóźnienia w rozpoczęciu realizacji programów finansowanych z funduszy strukturalnych, ze względu na długotrwałą procedurę.

Strona polska popiera propozycję KE w zakresie większego wykorzystywania Internetu jako narzędzia przekazywania informacji dla celów konsultacyjnych. Wydaje się, iż Internet powinien być podstawowym narzędziem wykorzystywanym w procesie informowania Państw Członkowskich o planowanych zmianach w zasadach dotyczących udzielania pomocy publicznej. Stąd też wszystkie projekty dokumentów (w tym ich kolejne wersje) powinny być powszechnie dostępne, z możliwością zgłaszania uwag za pośrednictwem Internetu.

Strona polska negatywnie ocenia natomiast propozycję KE, by w razie wątpliwości w toczącym się postępowaniu (np. niekompletna notyfikacja, brak wystarczających wyjaśnień ze strony Państwa Członkowskiego) wydawane były bardziej systematycznie decyzje nakazujące przedłożenie informacji, a nawet decyzje negatywne. Rozwiązanie takie może

bowiem rodzić niebezpieczeństwo przeprowadzenia postępowania w pobieżny sposób. Trudno sobie także wyobrazić, by KE nie tłumaczyła decyzji, albo co gorsza prowadziła całe postępowanie w innym języku niż język zainteresowanego Państwa.

W odniesieniu do koncepcji wprowadzenia mechanizmów represyjnych w stosunku do państw, które nie zawiadamiają KE o udzieleniu pomocy (KE proponuje dwa alternatywne rozwiązania, tj. tymczasowy zwrot pomocy i karę pieniężną dla Państwa Członkowskiego), w ocenie Strony polskiej wydaje się, przez wzgląd na beneficjentów pomocy, że wystarczające byłoby zastosowanie jedynie mechanizmu represji wobec państw. Tymczasowy zwrot pomocy jest bowiem środkiem, który powinien być zarezerwowany dla wyjątkowych sytuacji, kiedy zagrożenie naruszenia konkurencji jest ewidentne.

Strona polska akceptuje propozycję rozszerzenia zakresu rozporządzenia Rady nr 994/98 upoważniającego KE do grupowego wyłączenia dodatkowych rodzajów środków pomocowych, w szczególności w zakresie pomocy mającej na celu wspieranie kultury i ochronę dziedzictwa kulturowego. Praktyka orzecznicza KE pokazuje, iż ten rodzaj pomocy w niewielkim stopniu wpływa na konkurencję w wymiarze wspólnotowym i z reguły jest uznawany za zgodny ze wspólnym rynkiem.

Pkt III.4 (Kompleksowy przegląd pozostałych dokumentów).

W ocenie Strony polskiej, uzasadnione jest dokonanie przeglądu metodologii obliczania stopy referencyjnej. W tym zakresie należałoby uwzględnić sytuację gospodarczą, poziom i zmienność stóp procentowych, a także dostęp i cenę zewnętrznego kapitału w nowych Państwach Członkowskich.

W odniesieniu do przemysłu stoczniowego, Strona polska proponuje utrzymanie obecnie obowiązującej regulacji „*Framework for state aid to shipbuilding*”. Zgodnie z tymi zasadami ramowymi, dozwolona jest pomoc dla stoczni produkcyjnych i remontowych na innowacje i może być uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem do maksymalnej intensywności pomocy wynoszącej 20 % kosztów brutto. Ponadto możliwość korzystania z tego typu pomocy zawarta jest w programie Leadership 2015 (program określający kierunki rozwoju oraz przyszłość europejskiego przemysłu stoczniowego).

Strona polska postuluje określenie terminu prezentacji projektu nowej regulacji dotyczącej pomocy państwa w rolnictwie nie później niż I kwartał 2006 r. Udzielana stosownie do postanowień Traktatu Akcesyjnego pomoc istniejąca dla polskiego rolnictwa w formach obecnie obowiązujących będzie kontynuowana do dnia 30 kwietnia 2007 r. Po tym terminie rolnicy i przetwórcy będą mogli korzystać z programów pomocowych notyfikowanych i zatwierdzonych przez KE. W celu terminowego i prawidłowego przygotowania do zatwierdzenia programów pomocowych niezbędna będzie wcześniejsza niż zakłada przedmiotowy dokument znajomość nowych regulacji prawnych w tym zakresie.

Pomoc publiczna a rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych.

W ramach planowanej reformy Strona polska pragnie zaakcentować potrzebę rozszerzenia możliwości udzielania pomocy publicznej związanej z rehabilitacją zawodową osób niepełnosprawnych. W kontekście zmniejszenia możliwości udzielania pomocy publicznej budzi duży niepokój pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne. Należy podkreślić, iż w polskich warunkach rynku pracy (gdzie przy wysokim bezrobociu o pracę konkurują osoby niepełnosprawne) pomoc polegająca głównie na rekompensacie podwyższonych kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych (w dodatku nie wszystkich kosztów ponoszonych przez pracodawców) jest niewystarczająca i może skutkować

negatywnym zjawiskiem wykluczania osób niepełnosprawnych z rynku pracy. Celowe wydaje się więc zaakcentowanie potrzeby udzielania pomocy publicznej dla pracodawców osób niepełnosprawnych tak, aby zatrudnianie tych osób łączyło się z pewnymi przywilejami (nawet niewielkimi, ale jednak większymi niż sama pomoc na rekrutację). W przeciwnym wypadku pomoc ta będzie niewystarczająca dla zapobiegania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych i zapewnienia im równych szans na rynku pracy.

V. UZASADNIENIE STANOWISKA RZĄDU

(uwzględniające konsekwencje gospodarcze, budżetowe, społeczne oraz legislacyjne dla Polski)

1. Ocena skutków legislacyjnych.

Do końca roku 2006 r. przestanie obowiązywać zasadnicza część przepisów prawa wspólnotowego dotycząca zasad udzielania pomocy publicznej (część aktów przestanie obowiązywać również w 2007 r.). Pozostałe przepisy nie mają wprawdzie ograniczonego czasu obowiązywania, jednakże w następstwie kilkuletniego doświadczenia w ich stosowaniu okazało się, iż wymagają licznych zmian.

W związku z tym, Komisja Europejska skierowała do Państw Członkowskich niniejszy dokument określający działania legislacyjne, które muszą zostać podjęte w tym zakresie w latach 2005 – 2009, wzywając jednocześnie Państwa Członkowskie do składania uwag na piśmie przed dniem 15 września 2005.

Stanowisko Polski jest odpowiedzią na propozycje przedstawione w ww. dokumencie. Zostało ono wypracowane w oparciu o uwagi zgłoszone przez poszczególne resorty oraz w następstwie spotkania wielostronnego z przedstawicielami Komisji Europejskiej, które odbyło się w dniach 11 – 12 lipca 2005 r., w Brukseli.

2. Ocena skutków społecznych, gospodarczych i budżetowych.

Stanowisko polski nie pociąga za sobą bezpośrednich skutków społecznych, gospodarczych oraz budżetowych. Proponowane rozwiązania zmierzają przede wszystkim do uproszczenia obowiązujących przepisów (w tym przykładowo poprzez ich konsolidację), uproszczenia istniejących procedur oraz zwiększenia przejrzystości prawa wspólnotowego w zakresie pomocy publicznej.

VI. STANOWISKO PARTNERÓW SPOŁECZNYCH

Dokument Komisji Europejskiej został również skierowany do konsultacji z partnerem społecznym, tj. Związkiem Miast Polskich, który jednakże nie zajął stanowiska.

VII. WNIOSKI

Strona polska zasadniczo pozytywnie oceniła inicjatywę Komisji, jak również poszczególne rozwiązania zaprezentowane w dokumencie „*STATE AID ACTION PLAN: Less and better targeted state aid: a roadmap for state aid reform 2005-2009 (Consultation document) (COM(2005)107)*”. W ocenie Strony polskiej, kierunek proponowanych zmian wydaje się być słuszny i stwarza nadzieję na znaczne uproszczenie i zapewnienie przejrzystości w zakresie wspólnotowego prawa pomocy publicznej.

Ponadto prezentowane zmiany stanowią realny wkład w realizację celów wyznaczonych przez Strategię lizbońską. W odniesieniu do nielicznych kwestii szczegółowych, które zawiera dokument Strona polska wyraziła stanowisko negatywne, które zostało odpowiednio uzasadnione.